

על הספר 'אפיטפים' מאת חמוטל בר יוסף

ניסיון ייחודי ושובה לב של משוררת להתפייס עם חייה הסוערים

חמוטל יקרה,

מכוון שבשנתיים האחרונות ישנה ירידה חדה ביכולת של עיני לקרוא פונט של ספר, גם עם משקפיים, רעייתי חגית ואני "קוראים" ביחד ואומר שזהו דווקא חוויה מעשירה.

קראנו את הספר מכריכה לכריכה בלי הפסקה, תוך כדי קריאה של שירים מסוימים יותר מפעם אחת ותוך כדי שיח על שיר כזה או אחר.

לקרא ספר שירה מכריכה לכריכה, היא אינו דבר תדיר וזה לזכותו של הספר, שצד את ליבנו ולא אפשר לנו שלא להמשיך עד השיר האחרון ברצף.

מצאנו שירה אמיצה, חשופה, בועטת, אנרגטית, שירה גדולה שאין בה התיימרות ופאתוס.

מצאנו בין השאר שירה של פיוס בה את מנסה להתפייס עם חיך בהצלחה חלקית, שהרי לא ניתן להוציא את חמוטל מחמוטל.

בעיקר מצאנו הומור עצמי נפלא, לא פעם פרצנו בצחוק, מצאנו גם ציניות שאינה לגלגנית אלא חומלת על עצמך ועל האחרים שהיו בסביבתך.

ספר זה הוא גם מעין ביוגרפיה של תקופות ואירועים מרכזיים בחיך וניתן ללמוד ממנו, מי היא חמוטל ללא מסיכות היצירה והפרופסורה

זה ספר בו המשוררת כותבת את האמת שלה ללא מורא ופחד, "מה יגידו"? ואיך היא "תיתפס ותיראה"?

אינך נותנת שמות לשיירים ובצדק, אפיטף, הוא הכותרת של כל שיר. ובהקשר הזה אציין את השיר בעמ' 17, המכיל תמצית השירים בספר. ובכל זאת כל שיר הוא מיוחד בפני עצמו כמו השיר בעמ' 26 על תמצית חלומותיך שלא הוגשמו.

קשים היו חיך ואת היית קשה איתם. חיי מאבק על ייעודך, עבודתך, משפחתך ועוד. חיים של רדיפה אחר הכרה והצלחה, כעס, ווכחנות בלתי נלאית, חוסר שביעות רצון, אבל זה הקסם שלך, שעשה אותך משוררת ייחודית נאהבת ונידחת בעת ובעונה אחת.

את היא גיבורת הספר ובכל שיר את קוברת את עצמך שוב ושוב ומספרת מי היית. זהו מהלך מבריק בעיניי.

איני רואה בספר פרידה והכנה למוות, אף שאת מציינת שתבוא עת השכחה. זה ספר על התפייסות עם הפרסונה חמוטל בר יוסף ואולי סוג של סליחה לעצמך ולאחרים שפגעו בך.

ווכל היותך נפרסת עירומה לאורך כל השירים ויש בהם גם צעקה, ראן אותי, תבינו אותי. חגית אומרת שמלבד התפעלות מהשירים, היא חשה חמלה אלייך. בעיני את כל כך חזקה כך שאני חש יותר הערכה והבנה מאשר חמלה.

השירים כוללים הרבה ביקורתיות ושיפוטיות בעיקר כלפי עצמך .

בשיריך את עושה חשבון נוקב עם משפחתך, בעלך לשעבר, הסביבה הספרותית והאקדמית ועוד, אך בעיקר עושה חשבון עם עצמך.

לדוגמא, בשיר בעמי 28 את עושה חשבון עם אימך.

בניגוד לדברים שנכתבו, בשיר בעמי 32, אין שמץ חשבון, כעס או ביקורת, אלא נחת מנכדיך, הזדהינו איתך.

שיר אחרי שיר את קוברת את עצמך, אולי גם כסגולה לאריכות חיים. ובכל מקרה זה לא הספר שבו המשוררת מבשרת על מותה הקרוב כנהוג בשירה.

בשיר בעמי 28 את מעידה על כישלונך ליצור ולהתמיד בזוגיות, זו אמנם עובדה, אך זכית לעושר של היכריות מגוונות.

השיר בעמי 39 הוא סיכום קסום לחיך עד כה.

בשיר בעמי 42 את מעידה שבזכות את היקר מכל ואולי הכונה למות בנך.

בשיר בעמי 44 את מדמה עצמך לנמלה. בעיניי דימוי מדויק, נמלה עמלנית שלא רואה ורק העבודה והמשימות מובילות אותה. (נזכרתי בנמלה של רחל המשוררת ובעובדה שגם היא כשלה בזוגיות).

שיריך עד ספר זה התאפיינו ברצון לתאר את היופי והטוב באשר הוא. הספרא הזה הוא מהלך הפוך, החיים קשים ומלאי משברים, פגיעות וכעסים, הרבה עצב, ורגשות לא נעימים.

בשיר האחרון בעמי 50 את חוזרת לסורך וכהתרסה שובבה, את מפנה אצבע משולשת לעולם.

בספר 43 שירים, מאד לטעמי. לדעתי ספר שירה צריך להכיל 40 עד 55 שירים.

את משוררת אמת ותכתבי עד היום בו לא תוכלי פיזית לכתוב.

את אישה ומשוררת שלא חדלה לחפש אהבה, יוזמה ויצירה.

שלך באהבה,

אביחי קמחי

28.8.25